

Vergaderjaar 2025–2026

36 800 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2026

C

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING¹ EN VOOR EUROPESE ZAKEN²

Vastgesteld 21 april 2026

Het voorliggende wetsvoorstel heeft de leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking en de vaste commissie voor Europese Zaken aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de fractie van **BBB** hebben met belangstelling kennisgenomen van de Begrotingsstaat Buitenlandse Zaken 2026. Naar aanleiding van deze begrotingsstaat leggen zij de volgende vragen aan de regering voor.

De leden van de **PvdD**-fractie hebben kennisgenomen van het begrotingswetsvoorstel en wensen naar aanleiding hiervan de regering enkele vragen te stellen.

¹ Samenstelling:

Van Apeldoorn (SP), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Beukering), Van Bijsterveld (JA21), Croll (D66), Crone (GroenLinks-PvdA), Dessing (FVD) (ondervoorzitter), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Goossen (BBB), Van der Goot (OPNL), Hartog (Volt), Huizinga-Heringa (CU) (ondervoorzitter), Karimi (GroenLinks-PvdA), Marquart Scholtz (BBB), Martens (GroenLinks-PvdA), Moonen (D66), Nicolai (PvdD), Petersen (VVD) (voorzitter), Prins (CDA), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (GroenLinks-PvdA), Van de Sanden (fractie-Van de Sanden), Van Strien (PVV), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Van Toorenborg (CDA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Vogels (VVD), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

² Samenstelling: Van Apeldoorn (SP) (voorzitter), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Beukering), Van Bijsterveld (JA21), Bovens (CDA), Dittrich (D66), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Hartog (Volt), Van Hattem (PVV), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Kanis (D66), Karimi (GroenLinks-PvdA), Kemperman (FVD) (ondervoorzitter), Koffeman (PvdD), Martens (GroenLinks-PvdA), Oplaat (BBB), Panman (BBB), Petersen (VVD), Ramsodit (GroenLinks-PvdA), Van Rooijen (50PLUS), Rosenmüller (GroenLinks-PvdA), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Toorenborg (CDA), Veldhoen (GroenLinks-PvdA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Vogels (VVD), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

1)

Op 25 maart 2026 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties Resolutie A/80/L.48³ aan, inhoudende de «United Nations Declaration of the Trafficking of Enslaved Africans and Racialized Chattel Enslavement of Africans as the Gravest Crime against Humanity».

De tekst was voorgesteld door de Afrikaanse Unie en werd verdedigd door de Minister van Buitenlandse Zaken van Ghana. De resolutie werd aangenomen met 123 stemmen voor, 3 tegen en 52 onthoudingen, waaronder Nederland.

De resolutie merkt de trans-Atlantische slavenhandel en de Afrikaanse slavernij in Noord- en Zuid-Amerika aan als de «ernstigste misdaad tegen de mensheid vanwege de definitieve breuk in de wereldgeschiedenis, de omvang, de duur, het systematisch karakter, de brutaliteit en de blijvende gevolgen die de levens van alle mensen bepalen door middel van op ras gebaseerde regimes van arbeid, eigendom en kapitaal.»⁴

Deze resolutie – zo stellen de leden van de BBB-fractie –

- a) gaat voorbij aan een groot deel van de slavernijgeschiedenis, namelijk de slavenhandel in de islamitische wereld, die aanzienlijk langer duurde en veel omvangrijker was dan de trans-Atlantische slavenhandel;
Deelt de regering de mening van deze leden, en zo nee, waarom niet? Heeft Nederland bij de beraadslagingen in de Algemene Vergadering aandacht gevraagd voor slavernij die tot op heden bestaat in delen van Afrika en het Midden-Oosten, en zo nee, waarom niet?
- b) scheidt een onterechte hiërarchie onder misdaden tegen de menselijkheid en plaatst diensgevolge de Holocaust op een lager niveau dan de slavenhandel, wat volgens de leden van de BBB-fractie neerkomt op bagatellisering van de Holocaust;
– Deelt de regering deze mening, en zo nee, waarom niet?
- c) stelt in dictum 6: «claims for reparations represent a concrete step towards remedying historical wrongs against Africans and people of African descent,»⁵ waardoor de ware intentie van de indieners aan het licht komt, namelijk het verkrijgen van (omvangrijke) herstelbetalingen van Westerse landen;
Hoe gaat de regering garanderen dat deze resolutie op geen enkele wijze zal leiden tot financiële verplichtingen (in de vorm van herstelbetalingen) voor Nederland?
Acht de regering het rechtvaardig dat huidige Nederlandse belastingbetalers financieel aansprakelijk worden gehouden voor historische gebeurtenissen waaraan zij part noch deel hadden, en zo ja waarom?

Gelet op deze zwaarwegende bezwaren door de leden van de BBB-fractie tegen deze resolutie ingebracht rijst bij hen de vraag waarom de regering niet heeft besloten tegen deze resolutie te stemmen. Wil de regering dat met kracht van argumenten inzichtelijk maken?

2)

Op 28 januari 2026 zonden de Ministers van Infrastructuur en Waterstaat en van Buitenlandse Zaken een brief aan de Tweede Kamer met

³ United Nations, «Declaration of the Trafficking of Enslaved Africans and Racialized Chattel Enslavement of Africans as the Gravest Crime against Humanity», A/80/L.48, <https://docs.un.org/en/A/80/L.48>.

⁴ Idem, blz. 6.

⁵ Idem, blz. 6.

betrekking tot de aanpak van de Russische schaduwvloot. Daarin vermeldden zij het volgende: «Het kabinet werkt (daarom) aan een nationale strategie voor de aanpak van de schaduwvloot. Er wordt met spoed gewerkt aan het versterken en robuuster maken van de Nederlandse wetgeving die gebruikt kan worden om schepen aan te houden.»⁶

Wil de regering, mede in het licht van de op 4 februari 2026 door de Tweede Kamer aangenomen motie (nr. 56) van het lid De Roon, strekkende tot harder optreden tegen schepen van de Russische schaduwvloot,⁷ berichten welke stappen zijn gezet teneinde tot onderzoek en eventuele inbeslagname van die schepen te komen?

3)

Het Nederlandse Arctische beleid is neergelegd in de beleidsnota «Nederlandse Polaire Strategie 2021–2025, Beslagen ten IJs.»⁸

In het voorjaar van 2026 hebben zich ingrijpende ontwikkelingen voorgedaan in het Arctisch gebied, zoals onder andere de publiek gemaakte politieke voornemens van de Verenigde Staten met betrekking tot Groenland en de daaropvolgende gezamenlijke actie van een aantal NAVO-landen in het Arctisch gebied.

Tevens blijkt al langere tijd dat Rusland en China hun inspanningen opvoeren om hun invloed in dat gebied uit te breiden. Zo heeft Rusland zijn Noordelijke Vloot opgewaardeerd tot een (vijfde) militair district en een Arctische strategie uitgebracht met als doelen het bevorderen van de exploitatie van grondstoffen en van het ontwikkelen van een Noordelijke Zeeroute.

Wil de regering zo snel mogelijk een nieuwe Nederlandse Polaire Strategie voor de komende vier tot vijf jaar formuleren en in een beleidsnota vervatten? Wil de regering zich daarbij, gelet op het strategisch belang van dat gebied, in het bijzonder richten op bestaande en te verwachten militaire ontwikkelingen en dreiging(en)?

4)

Welke ambities heeft de regering om meer organisaties dan thans het geval is als terroristisch aan te merken? Te denken valt aan de Moslim Broederschap; zal naar deze organisatieonderzoek naar worden gedaan? Is (of zal) hierover overleg (worden) gepleegd met andere EU-lidstaten, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en/of landen in het Midden-Oosten?

5)

De leden van de BBB-fractie begrijpen dat er wordt gewerkt aan een actualisatie van de Sanctiewet 1977. Welke verplichtingen staan er voor de regering in die geactualiseerde wet om zelf onderzoek te doen of zij meer landen, organisaties of personen sancties wil opleggen? Staat in die wet ook dat burgers, ngo's of bedrijven de regering kunnen verzoeken om onderzoek te doen? Zo niet, is de regering bereid te overwegen deze twee elementen in de Sanctiewet op te nemen? Zo niet, waarom niet?

6)

Welke staatsaandelen en beleidsdeelnemingen vallen onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Buitenlandse Zaken? Hoeveel is de totale waarde daarvan? Zijn deze allemaal de afgelopen (vijf) jaren geëvalueerd of en in hoeverre deze nog in het Nederlands belang zijn? En

⁶ *Kamerstukken II* 2025–2026, 36 124, nr. 57, blz. 4.

⁷ *Kamerstukken II*, 2025–2026, 36 800 V, nr. 56.

⁸ «Nederlandse Polaire Strategie 2021–2025», Bijlage bij: *Kamerstukken II*, 2020–2021, 35 570 V, nr. 65.

of het Nederlands belang niet beter is gediend met verkoop? Zo niet, wil de regering dit alsnog aanvullen? Stuurt de regering deze evaluaties ook altijd naar de Eerste Kamer, en zo niet: wil zij dat vanaf nu wel doen, zo vragen de leden van de BBB-fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

Kan de regering aangeven op welke wijze de actuele gespannen situatie in het Midden-Oosten kan leiden tot een positiebepaling die meer aansluit bij de positie van Nederland als thuisbasis van het internationaal gerechtshof in relatie tot overtredingen van internationale conventies?

Zien de leden van de fractie van Partij voor de Dieren het juist dat de inzet van de regering eerder gericht lijkt te zijn op deelname aan de vijandelijkheden dan op de-escalatie en diplomatieke oplossingen? Zo nee, waaruit bestaat die inzet tot de-escalatie en diplomatie dan?

De vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking en voor Europese Zaken zien met belangstelling uit naar de nota naar aanleiding het verslag en ontvangen deze graag zo spoedig mogelijk.

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Petersen

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Van Apeldoorn

De griffier van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Van Luijk